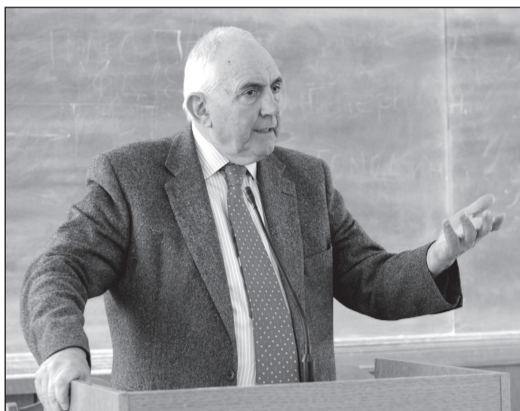

Seminar internațional

Guvernarea universitară

Pe 17 februarie 2011 Consiliul Rectorilor din RM și Oficiul Național TEMPUS au organizat la UTM un seminar cu genericul „Guvernarea universitară: abordări moderne în contextul experienței Uniunii Europene”. Lucrările seminarului au fost conduse de dl **John Reilly**, expert în problemele învățământului superior al Comisiei Europene. La lucrările seminarului au participat: dna **Loretta Handrabura**, viceministru al educației, dl **Valentin Amariei**, vicepreședinte al Consiliului Rectorilor, dl **Valentin Arion**, coordonatorul Oficiului Național TEMPUS în RM, reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, ministerelor de resort care au în subordinea lor universități, ai Consiliului Republican al Sindicatului Educației și Științei, ANOFM, Confederației Naționale a patronatelor, mediului de afaceri.

Discuțiile s-au axat pe două segmente importante ale domeniului educațional național: guvernarea universitară și autonomia universitară.

În această ordine de idei, dna **Loretta Handrabura**, a menționat că noile realități socio-economice, implicit cele educaționale, ne determină să reconceptualizăm participarea efectivă a studenților, cadrelor didactice, reprezentanților externi în actul de guvernare a instituției. Astfel, guvernarea universitară, presupune: un parteneriat al instituțiilor universitare cu mediul de afaceri; formarea și promovarea personalului managerial universitar; asigurarea dreptului de adoptare a deciziilor de către membrii structurii de guvernare etc.

Dl **John Reilly** și-a început expunerea prin a sublinia că instruirea (în engleză termenul *education* are un sens mai larg, însemnând *educație* propriu-zisă, dar și *instruire*) are o importanță fundamentală în guvernarea universitară. Tocmai de aceea se caută noi formule de guvernare universitară, pentru ca instruirea să atingă un nivel cât mai înalt, să reacționeze cât mai adecvat la provocările schimbătoare ale vieții. Un rol important în guvernarea universitară le revine studenților. În context, dânsul a ce-

tează această preocupare: creșterea rapidă a numărului universităților, a costului studiilor, accentul pe modernizare, interesul pentru calitate și eficiență, cerințele pieței muncii (care conduc spre revizuirea programelor de învățământ), diminuarea prerogativelor și responsabilităților din cauza creșterii autonomiei instituționale.

Învățământul superior în Europa este finanțat în continuare de către stat, ceea ce face ca polemica în subiectul guvernării universitare să balanseze între regulare (control de stat) și delegare (autonomie). În această dihotomie s-a discutat aprins despre guvernarea în universitățile de stat și cele private din Republica Moldova.

Autonomia curriculară universitară, ca subtemă a guvernării, în multe țări în care se realizează proiecte/programe TEMPUS este limitată sau nici nu există. Este vorba însă și de autonomie în chestiuni legate de proprietăți, finanțe, număr de studenți, admisie, plata pentru studii, componența și sfera de competență a cadrelor de conducere.

A răsunat oarecum surprinzător ideea că guvernarea universitară cere o instruire specială a rectorilor, prorectorilor, decanilor, fapt ce nu are loc în toate țările din raza TEMPUS, inclusiv în Moldova. La noi „știința guvernării universitare” se învață pe teren, prin experiența curentă, din mers, cum s-ar spune.

În a doua parte a seminarului s-a purces la implementarea unui model de instruire a participanților la seminar. Divizați în grupuri a câte 7-8 persoane, ei urmau să-și exprime opinia comună în anumite chestiuni/teme. Bunăoară, la tema „Structuri de guvernare universitară” urmau să răspundă la următoarele întrebări: Cine/care organ/organe determină structurile de guvernare a universităților? Structura poate fi duală – adică să se formeze un Consiliu de Administrație și un corp academic de con-

ducere – Senat? În ce măsură sunt necesare facultățile, catedrele în varianta tradițională? Ar putea exista structuri mai adecvate pentru a pune în aplicare politica și misiunea academică a universității? etc.

Fiecare din cele 5 grupuri de participanți au expus opinii diferite, atmosfera în sală înviorându-se simțitor. De exemplu, potrivit participanților la seminar, noțiunea de guvernare universitară trebuie să includă mai multe entități – nu doar cadrele didactice și studenții, dar și piața muncii/agenții economici.

O altă idee s-a referit la esența noțiunii „masterat”. Acesta nu mai poate intra în noțiunea tradițională „facultate”, deoarece are un conținut științific-cognitiv mai larg. Se propune a forma structuri noi din câteva masterate cu o denumire în trendul zilei de azi: „Școala de excelență în masterat” etc.

S-a discutat interactiv și despre formarea unor Consilii Universitare, constituite din titulari ai universității respective, dar și reprezentanți ai diferitelor structuri publice. Acestea s-ar întruni 1-2 ori pe an pentru a examina situația universității, servind drept o punte de legătură între universitate și viața socială reală.

Nu există un model de guvernare universitară general acceptat. E o noțiune complexă și delicată ce depinde de context – contextul social, cultural, politic, economic al unei țări. Guvernarea universitară din Marea Britanie, de exemplu, se va deosebi de cea din Republica Moldova. Dar vom găsi și esențe comune, dacă luăm în considerație menirea fundamentală a universităților – a pregăti cadre, specialiști apți de a răspunde cerințelor vremii, de a construi o societate bazată pe cunoștințe.

De ce subiectul guvernării universitare devine central în preocupările Uniunii Europene? Pentru că apar factori ce dic-